

PROJET COLLECTIF

Anàlisi del Model de Sostenibilitat
De les plataformes d'*En commun*

12 juny 2024

Qui suis-je ? | *Qui sóc?*

Marie-Soleil L'Allier

- *Estic acabant el meu doctorat sobre les pràctiques de commoning.*
- *Sóc membre de CRITIC, un grup de recerca sobre els comuns a Quebec.*
- *Treballo a Projet collectif, on acompanyo comunitats de pràctiques per ajudar-les a documentar les iniciatives als seus territoris.*

PROJET COLLECTIF

*Project collectif és una OBNL (organització sense ànim de lucre) creada el 2023 per **Connectar coneixements i persones per millorar la seva capacitat d'actuar***

- 15 empleats
- més de 300 membres (individus i organitzacions)
- mobilitza una comunitat de més de 8000 persones a través de les seves plataformes encommun.io

La missió de **Projet Collectif** és...

Facilitar l'accés als coneixements i afavorir els intercanvis entre les persones i les organitzacions que creen una societat més equitativa i ecològica.

Facilitar l'accès aux connaissances et favoriser les échanges entre les personnes et les organisations qui créent une société plus équitable et écologique.

En commun

Un environnement numérique éthique en soutien à la collaboration et à la mobilisation des savoirs pratiques pour le bien commun.

un entorn digital ètic

Cohortes de co-apprentissage

Parcours expérientiels d'apprentissage sur la collaboration et à la documentation des savoirs pratiques.

Cohort de coaprenentatge

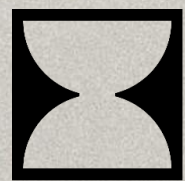

Projets spéciaux

Initiatives partenariales de soutien à la collaboration et à la mobilisation des savoirs.

Projectes especials

En commun

Un entorn digital

Ètic

Lliure

Accessible

Col·laboratiu

Éthique

Ouvert

Accessible

Collaborative

Incloent dues plataformes

Praxis

Passerelles

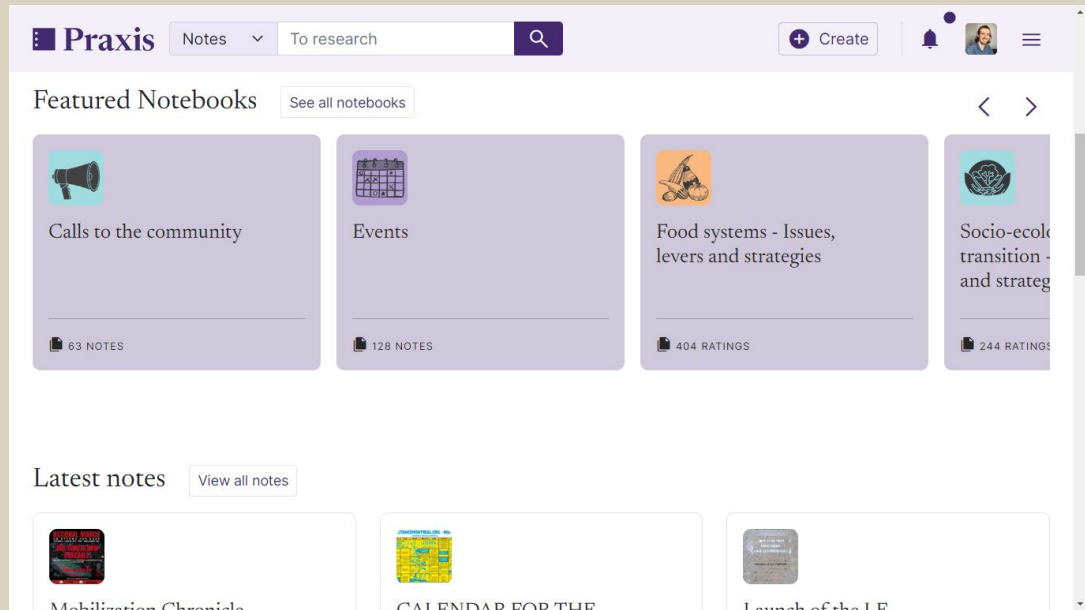
encommun.io

el

Praxis

*Una plataforma per a la **descoberta** i el **compartiment** de **coneixements** per a una **societat** més col·laborativa i oberta.*

The screenshot shows the Praxis web application interface. At the top, there is a navigation bar with the Praxis logo, a 'Notes' dropdown menu, a search bar with the placeholder 'To research', a 'Create' button, a notification bell, a user profile picture, and a menu icon. Below the navigation bar, the main content area is divided into two sections. The first section is 'Featured Notebooks', which includes a 'See all notebooks' link and four notebook cards. The cards are: 'Calls to the community' (63 NOTES), 'Events' (128 NOTES), 'Food systems - Issues, levers and strategies' (404 RATINGS), and 'Socio-ecological transition - and strategies' (244 RATINGS). The second section is 'Latest notes', which includes a 'View all notes' link and three note cards. The cards are: 'Mobilization Chronicle', 'CALENDAR FOR THE', and 'Launch of the LE'.

praxis.encommun.io

Notes To research

GENERAL NOTE

For a just ecological transition

Nature Quebec

For [living cities](#), new action research project led by [Nature Québec](#). Through this project, the organization wishes to reflect more on the points of convergence between active travel

Crear bases de coneixement i organitzar-les en quadern de notes.

Praxis Notebooks Search Create

NOTEBOOK - CULTIVER LES COMMUNS

Commoning Beyond Growth

This notebook compiles the presentations and summaries from the Commoning Beyond Growth workshop held at Trent University in Nottingham from June 5 to 7, 2024.

25 NOTES PUBLIC Like 1 likes Create a note in this notebook More information

Sort Filters Categories 25 notes

- Presentation of the notebook | Commoning beyond growth 12 JUNE 2024 GENERAL NOTE
- Context of the workshop | Commoning Beyond Growth 3 JUNE 2024 GENERAL NOTE
- Commoning for an alternative development: an Ecuadorian case of... 12 JUNE 2024 GENERAL NOTE
- Opening remarks | Commoning beyond growth 12 JUNE 2024 GENERAL NOTE
- Further reflections after the 1st day of workshop by Catarina 10 JUNE 2024 GENERAL NOTE
- Catarina Lopes Mateus 5 JUNE 2024 GENERAL NOTE
- Quand les communs et la post-croissance se rencontrent : la rareté... 5 JUNE 2024 GENERAL NOTE
- Weaponiser les communs : aller au-delà de la survie à une... 5 JUNE 2024 GENERAL NOTE

carnet que agrupa les presentacions, les biografies i els testimonis dels participants d'un taller sobre el Commoning beyond growth que va tenir lloc la setmana passada.

Una plataforma per facilitar la **col·laboració** entre persones i comunitats.

Une plateforme pour faciliter la **collaboration** entre les personnes et les organisations.

passerelles.encommun.io

Passerelles Create 🔔 👤

Your global feed
Last activity: 1 hour

MY COMMUNITIES

- In common - support and development**
Last activity: 1 hour 3
- Users of En commun**
Last activity: 1 hour
- Socio-ecological transition**
Last activity: 1 hour 9
- Feminist perspectives**
Last activity: 2 hours 2
- Social development**
Last activity: more than 24 hours

[All communities](#)

MY DISCUSSIONS

- Marie-Soleil, Rémi** 1
- Elise, Rémi
- Gilles, Rémi

February 29, 2024

Gaëlle Zwicky
Project Manager, Food Education, Équiterre

February 29, 2024 5:19 p.m.

CONTEST 🥰 🥰 🥰

To celebrate Nutrition Month, La Marmite Educational is launching the 3rd edition of its "Win your educational activity!" .

🥬 🥕 🥒 By carrying out an activity on healthy eating with young people aged 0 to 17, educational communities (CPE, daycares, schools, camps, youth centers, etc.) have the chance to win one of 3 prizes of \$500 which will allow them to implement other projects featuring food!

📍 To participate: lamarmiteeducative.ca/concours

En mars, célébrons l'alimentation sous toutes ses formes!

ABOUT

Youth
Space to publish news, share resources and exchange ideas related to youth.

📍 QC Canada 🔒

EXTERNAL LINKS

- Profile Shared**
- 2 notebooks**
- 103 notes**

Per animar comunitats de pràctica: enviar missatges individuals, de grup o alimentar un fil d'actualitat.

Passerelles

Your global feed
Last activity: 1 hour

MY COMMUNITIES

- In common - support and development**
Last activity: 1 hour 3
- Users of En commun**
Last activity: 1 hour
- Socio-ecological transition**
Last activity: 1 hour 9
- Feminist perspectives**
Last activity: 2 hours 2
- Social development**
Last activity: more than 24 hours

[All communities](#)

Passerelles + 🔔 👤 ☰

Rémi Proteau
Agent de soutien numérique, Projet collectif

24 mars 2023 14:14

Oui mais en même temps les avocats... c'est connu pour être sans scrupule, haha!

Bonne journée!

👍 J'aime ↩ Répondre 4 réponses

---

23 mars 2023

Joël Nadeau
Co-directeur général, Projet collectif

23 mars 2023 18:14

Salut Rémi :)
C'est le fun de te voir actif!

Avocat je dirais, même si ce n'est pas trop éthique

Per què analitzar la sostenibilitat de les plataformes encommun.io?

El procés s'emmarca en la voluntat de reflexionar sobre la visió 2030

- *Visió arrelada en la perspectiva dels comuns*
- *Visió arrelada en les pràctiques de commoning*

La démarche s'inscriu dans la volonté de réfléchir la vision 2030

- Vision ancrée dans la perspective des communs
- Vision ancrée dans les pratiques de commoning

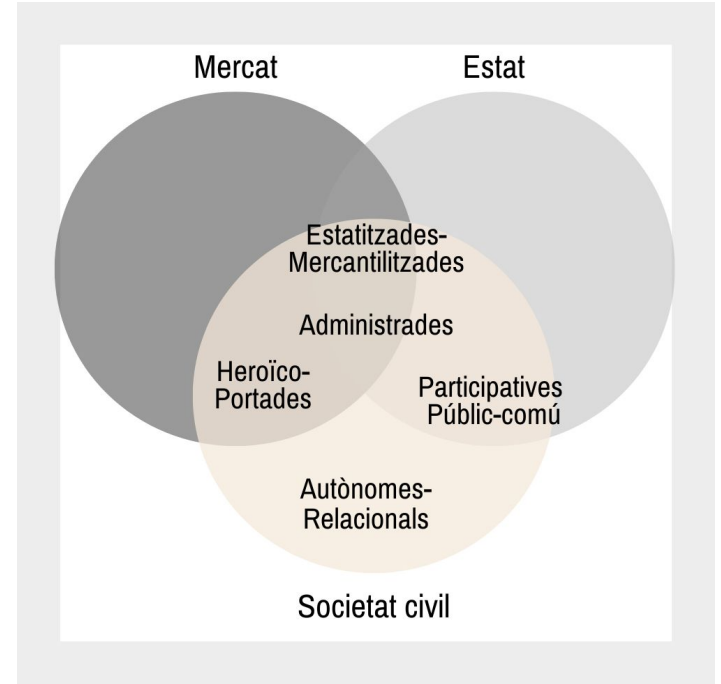
No existeixen comuns 'purs' en una societat capitalista

En una societat capitalista, no existeixen comuns "purs" ni commoning pur, ja que la interacció dels comuns amb l'Estat, el mercat i els consumidors tendeix a mercantilitzar o burocratitzar els comuns (Euler, 2018; Le Roy, 2021). Així, els comuns no tenen tots la mateixa capacitat de transformació dels individus, de l'economia o de la societat en general.

*En el marc dels meus estudis, he pogut posar en relleu **5 grans famílies de pràctiques** (L'Allier, 2024). Sovint aquestes diferents famílies poden coexistir dins d'un mateix comú.*

Dans une société capitaliste, il n'existe pas de communs "purs" ou de commoning pur, car l'interaction des communs avec l'État, le marché et les consommateurs ont tendance à marchandiser ou à bureaucratiser les communs. Ce faisant, les communs n'ont pas tous la même capacité de transformation des individus, de l'économie ou de la société en général.

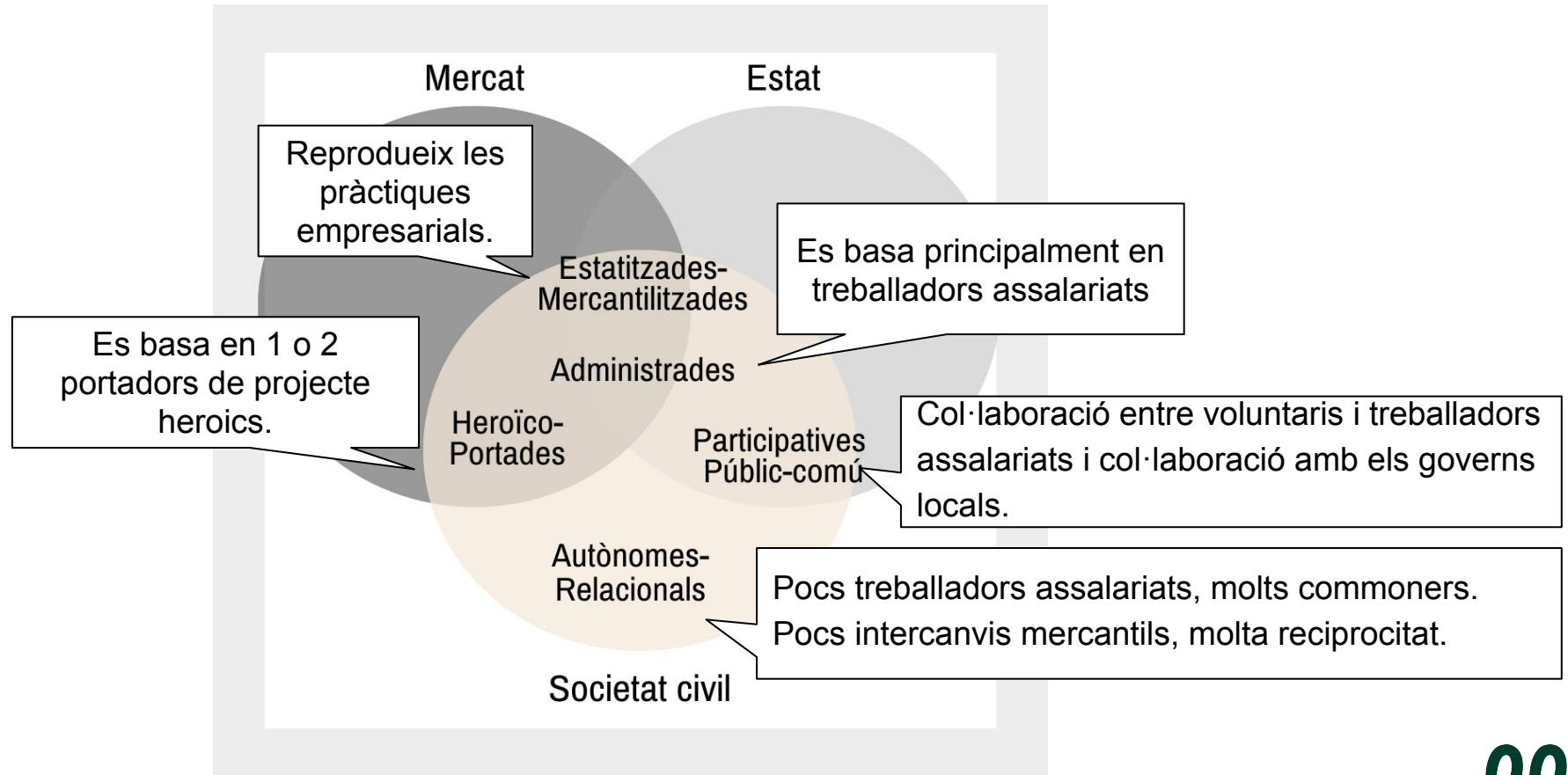
Dans le cadre de mes études j'ai pu mettre en évidence **5 grandes familles de pratiques**. Souvent ces différentes familles peuvent cohabiter au sein d'un même commun.

(L'Allier, 2024)

No existeixen comuns 'purs' en una societat capitalista

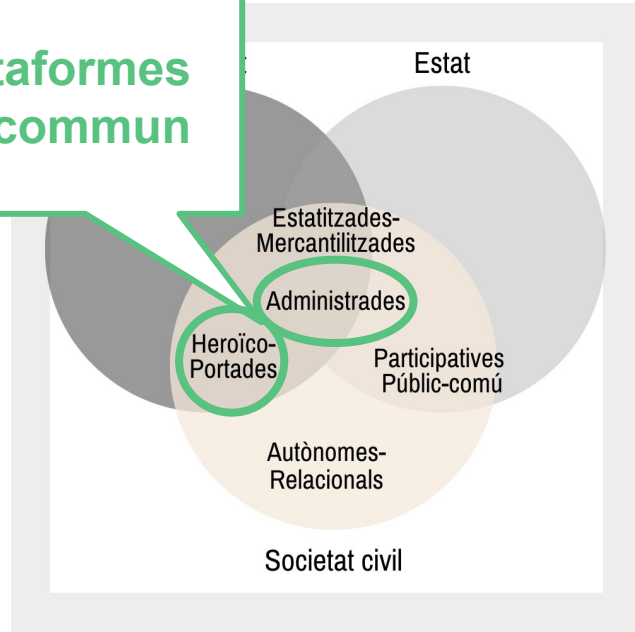

(L'Allier, 2024)

Per què analitzar les plataformes d'*En commun* amb el model de sostenibilitat dels comuns?

Plataformes En commun

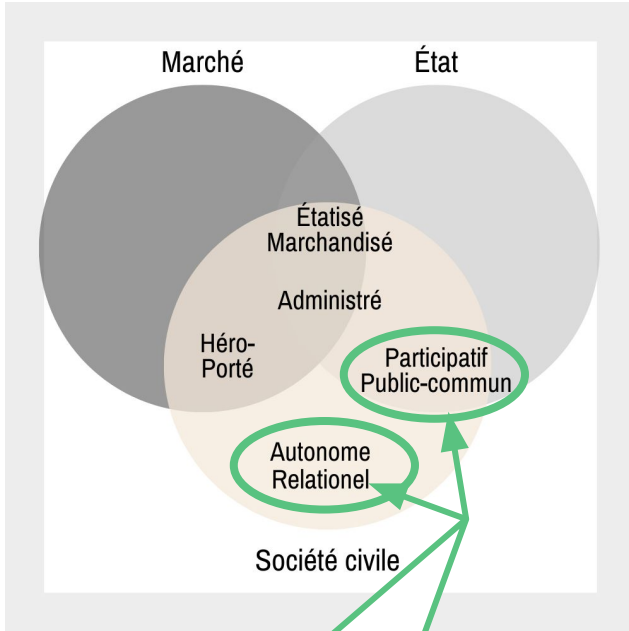
Avui dia, **En commun** es realitza principalment a través del *commoning heroïco-portat* (pels 2 co-directors) i *administrat* (par les salariées). Per iniciar transformacions més radicals i assegurar una sostenibilitat més enllà de les lògiques mercantils o administrades, creiem que cal desenvolupar altres formes de pràctiques:

- **Participatives**: a través de les associacions amb institucions públiques, para-públiques, etc.
- **Autònomes relacionals**: a través de la col·laboració amb grups de ciutadans, moviments socials o comunitats locals

Aujourd'hui, En commun est principalement réalisé au travers du *commoning héro-porté* (par les 2 co-directeurs) et *Administré* (par les salariées). Pour assurer une soutenabilité au-delà des logiques marchandes ou administrées, nous croyons qu'il nous faut développer d'autres formes de pratiques:

- **participatif** (public-commun): au travers des partenariat avec des institutions publiques, para-public, ...
- **autonome relationnel** : au travers la collaboration avec des groupes de citoyens, des mouvements sociaux ou des communautés locales

Per què analitzar les plataformes d'En comú amb el model de sostenibilitat dels comuns?

**A través del
Model de
Sostenibilitat**

Tenim la hipòtesi que el Model de Sostenibilitat del Procomú - una eina adaptada als comuns - és un element clau per transformar les pràctiques. De fet, l'experiència de la Comunicadora ha demostrat que un acompanyament amb el Model:

“permet desenvolupar una política del llenguatge, del subjecte i de l'acció col·lectiva. El procés de recontextualització en què participen els participants els permet resignificar una sèrie de nocions allunyades d'una perspectiva capitalocèntrica i reapropiar-se'n" (traducció lliure Vidal, 2022)

Nous avons l'hypothèse que le Modèle de soutenabilité des communs (MSC) - un outil adapté aux communs - est un élément clé pour transformer les pratiques. En effet, l'expérience de la Comunicadora a démontré qu'un accompagnement avec le MSC:

“permet le développement d'une politique du langage, du sujet et de l'action collective. Le processus de recadrage dans lequel s'engagent les participants leur permet de resignifier une série de notions loin d'une perspective capitalocentrique et de se les réapproprier" (Traduction libre Vidal, 2022)

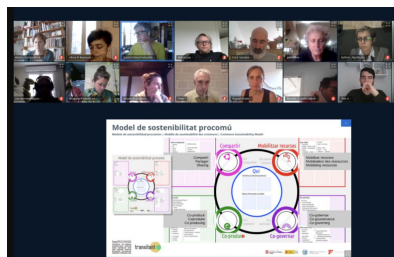
Col·laboració amb femProcomuns

2018

Marie-Soleil

Missió d'estudi sobre els comuns urbans

2022 ...

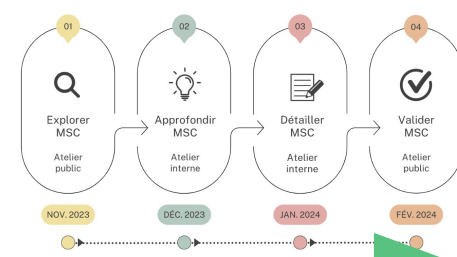
Marie-Soleil i Projet collectif

Comunitat de pràctiques Ecosistemes dels comuns (Europa i Quebec)

2023
mai

Visita de femProcomuns al Quebec

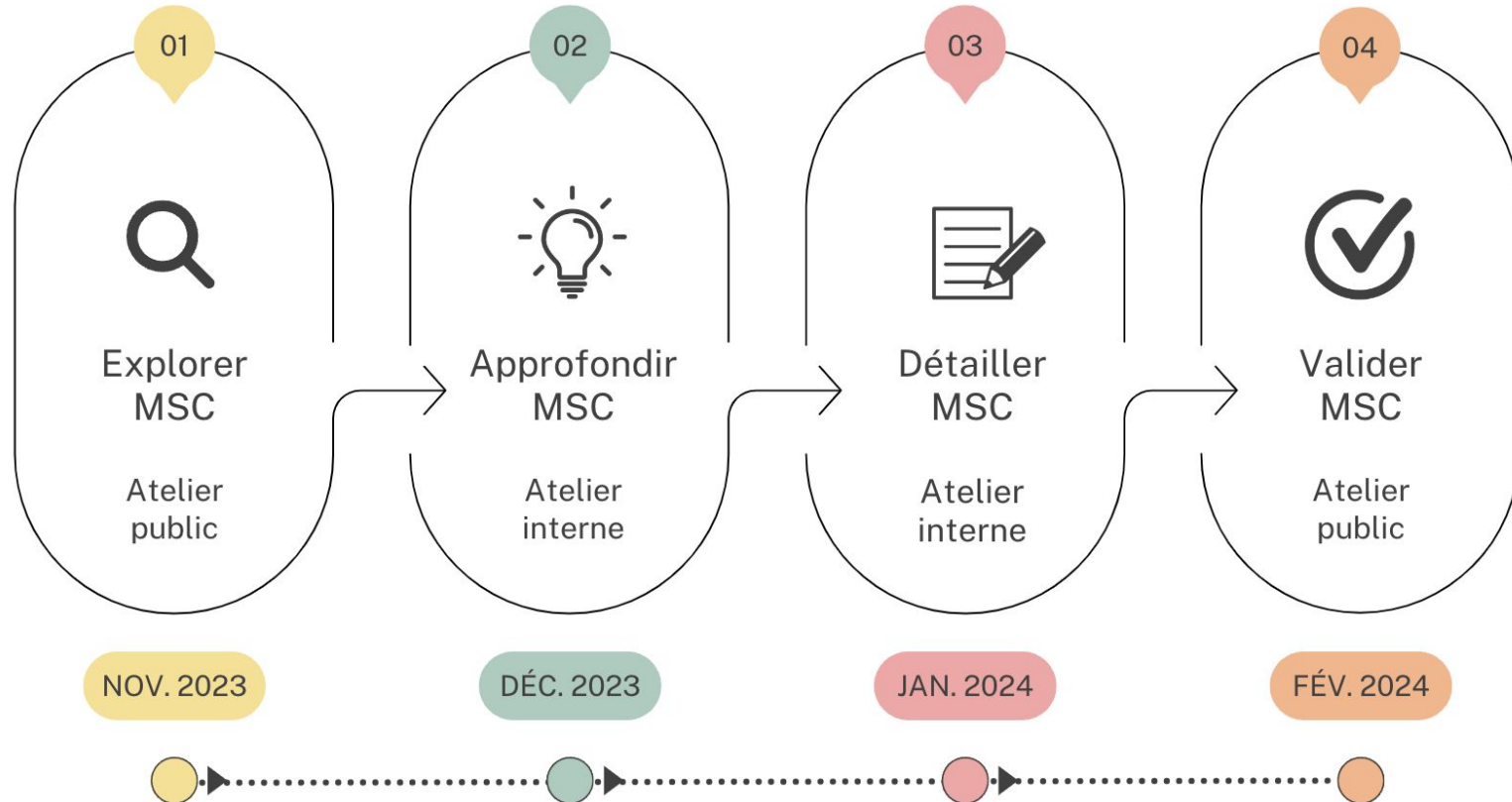

2023
nov.

Anàlisi de sostenibilitat d'En comú

Acompanyament durant 7 mesos en 4 grans iteracions del Model de Sostenibilitat del Procomú (MSC)

Taller públic

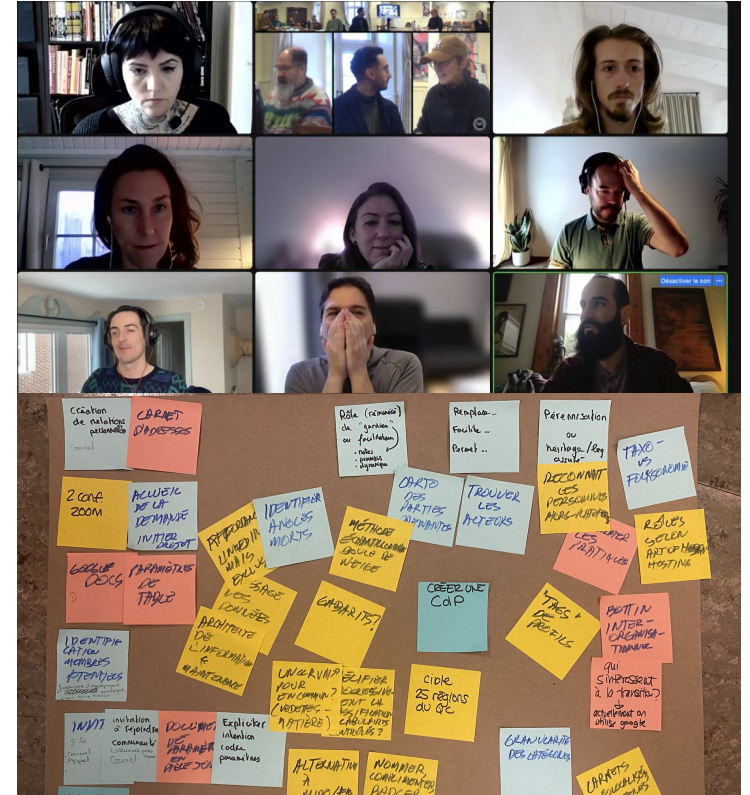
per explorar el Model de Sostenibilitat del Procomú amb la nostra comunitat

Taller

- Taller en línia i presencial
- 10 a 15 persones

Aprenentatges i repercussions

- va permetre a la comunitat (usuaris, equip de desenvolupament, equip de suport) de reunir-se
- va permetre als usuaris apropiar-se de les plataformes
- va permetre als usuaris expressar diverses idees i bloquejos

Taller intern

per aprofundir en el Model de Sostenibilitat del Procomú

Taller

- El taller es va dur a terme en tres mitges jornades de treball:
  - Iniciar-se en el model de sostenibilitat
  - Construir el model detallat
  - Prioritzar les idees i accions

Aprenentatges i repercussions

- extremadament enriquidors: han sorgit més de 70 idees!
- S'han obert diverses noves perspectives
- Experiència motivadora per a tothom. Voluntat de continuar alimentant aquest impuls.

Taller intern

per inspirar-se i somiar En comú

Taller

- veure 3 vídeos que presenten l'anàlisi de sostenibilitat : Decidim, Pam A Pam i Ensenya el cor
- Un exercici col·lectiu per recordar el futur desitjable per a EnCommun.io

Aprenentatges i repercussions

- ampliar la nostra visió del cor de la comunitat
- considerar crear vincles d'intercooperació amb altres comuns, l'ESS i institucions públiques
- prendre consciència d'altres necessitats —més polítiques— de la nostra comunitat
- imaginar noves fonts de finançament
- imaginar nous espais de cogovernança
- imaginar formalitzar la col·laboració amb grups no formals

Taller públic

per presentar els resultats del procés i proposar somiar En comú

Taller

- taller en línia amb 8-10 persones

Aprenentatges i repercussions

- Permetre a la comunitat de trobar-se
- Educació sobre què és un comú i per què cal tenir-ne cura
- Creació d'un entusiasme i motivació per organitzar altres trobades

The image shows a Zoom meeting interface with 12 participants in a 3x4 grid. Below the grid is a shared presentation slide titled "En commun Rêver En commun 2030 - 24 mai 2024". The slide is divided into several sections:

- Partie 1) Le modèle**: Includes "A propos des sommiers", "A propos du modèle de soutenabilité", and "A propos des communautés".
- Partie 2) Les 3 axes**: Includes "A) Échanges territoriaux et réseaux de soutien", "B) Reconnaissance d'objets et de personnes vivants", and "C) Reconnaissance et règles du jeu".
- Suites et invitations**: Includes "Invitation à la suite" and "Invitation à la suite".

The slide also features a timeline at the bottom with dates and topics, and a central area with a large arrow pointing right, labeled "Suite de la suite".

Ja observem els primers efectes

Praxithon public (june 2024)

Després del procés realitzat, he pogut observar:

- **un canvi en el vocabulari utilitzat**
  - "Ens agradaria treballar més en commoning"
- **un canvi de postura d'alguns socis**
  - "Deixem de demanar a Projecte Col·lectiu que ho resolgui tot, ens hem de preguntar com podem també cuidar les plataformes"
- **una capacitat per reconèixer els comuns**
  - "Després del taller, vaig adonar-me que participava en altres comuns en la meua vida personal"
- **una politització de les nostres eleccions de consum**
  - "Haurem de treballar amb més eines de codi obert"

De manera molt orgànica, vam començar a implementar idees que havíem somiat durant el procés

- Els primers **Praxithon-public** van tenir lloc al maig
- Un dels nostres socis va decidir **experimentar amb un projecte pilot** de documentació de coneixements oberts

Merci

Références

L'Allier, M-S (À paraître). Les pratiques de commoning en émergence au Québec : typologie, leviers et défis. Thèse de doctorat. Université du Québec à Montréal.

Vidal, V. (2022). Building a Collaborative Community Economy: The Case of La Comunicadora. *Ethnographies of Collaborative Economies across Europe*, 109.

